

## Oponentský posudek diplomové práce

Jméno a příjmení diplomanta: František Hanousek

Název diplomové práce: Ohňostroj marnosti

Vedoucí diplomové práce: prof. Tomáš Vaněk

Posudek vypracoval: Lumír Nykl

Předmětem oponentského posudku je diplomová práce Františka Hanouska, který se už coby “emerging artist” zapsal do povědomí místní i mezinárodní scény progresivního nezávislého umění v téměř neodmyslitelném spojení v rámci tvůrčí dvojice s Jakubem Hájkem. Jejich spolupráce je v úvodu Hanouskovy stati citlivě vysvětlena až terapeutickým způsobem, zároveň je takováto “kolaborativní” činnost založená na spolupráci pro autory jejich generace způsobem jak se snažit obstát ve vysoce konkurenčním prostředí současného umění. Tedy dostát rostoucím nárokům na neustále kontrolované a idealizované chrlení obsahu určeného k sebe prezentaci osoby umělce/kyně na sociálních médiích i celkově obhájit svou pozici ve vířivém soukolí ekonomie pozornosti.

První, co čtenáře psané části diplomové práce zaujme, je autorova slovní zásoba a sloh jsou i přes chyby v úpravě a některá nelogická spojení o několik řádů výše než verbální výbava, kterou si osobně (a přiznávám, že stereotypně) spojuji se studenty AVU. Myšlenky v řádně zhuštěných odstavcích jsou střídavě usměrňovány a rozvolňovány, některé pasáže se čtou jako povídky Borise Viana, jindy snad Šimka a Grosmana a nejexaltovanější proudy vědomí působí jako když si některá z autobiografických postav Emila Hakla umíchá smaženici s holubinkami okořeněnou konopím (za všechny například “Znovu objevené zatuchlé vůně dětských skříní, neviditelné zásuvky bohatých sekretářek, dvojité dno rakví, a za ním schovaný minibárek, tajuplný mořský hlemýžď s hlubokým kravským pohledem, to jsou ty svině z městské chátrý). F. Hanousek cituje také expresivnější pasáže z díla Jiřího Sádla a i samotný delikátní popis tvůrčího procesu někdy připomíná vyprávění Jiřího Sádla povzbuzeného terénní ochutnávkou městského plevelu, když líčí vesnickou porážku ovce arabským halal řezníkem a údajnou nepopsatelnou lahodnost skopové bránice. Propagace a prezentace pro diplomovou práci stěžejní výstavy “Sedlina” v offspace maringotkovém prostoru Dálava zase jako by vypadla z vyprávění legendárního levicového trampa Boba Hurikána.

Přesto nikdy nelze pochybovat o relativně vysoké informovanosti Hanouska minimálně v určité užší sféře globálního současného umění, pokud ne v historii toho moderního. Ostatně absence referenčních bodů z umění 19. či 20. století (namátkou a zjednodušeně mohu zmínit ironii jako tvůrčí a obranný mechanismus u raných romantiků či humor v tvorbě například takových Šmidrů a Křížovnické školy) je asi hlavní mezerou v jinak kompaktním celku textu. Podobně by bylo zajímavé přechíst si aktuální vlivové vektory, které sice míří různými směry, ale rozhodně na autorovi ulpívají, byť to bohužel nepříznivá. Může to být na škodu, jelikož Hanousek co se týká orientace v současném uměleckém dění převyšuje své vrstevníky o několik sáhů. A méně zúčastněnému čtenářstvu a diváctvu by to pomohlo v orientaci a kontextualizaci Hanouskovy práce. Ve zkratce můžu připomenout práce umělkyně Amy Stober (její krabičkové objekty mají rozhodně co říct ve srovnání s Hanouskovými) či mezi řádky zaznívající ozvěny díla Bena Schumachera. Ten se v průběhu uplynulé dekády vypracoval od odkrývání a tematizování umělecké infrastruktury ovlivněné výpočty algoritmů v rámci “fast frequency tradingu” spekulativního kapitalismu až po

spolupráci se sochařem Veitem Laurentem Kurzem na scénograficky budovaných modelech hanzovních středověkých měst z kartonu a přetvoření basilejské galerie na maketu romantické německé pivnice.

Slova, která Hanousek volí pro popis či prezentaci své společné práce s Jakubem Hájkem volí, často odkazují ke karnevalu, maškarádě, masopustnímu veselí. Jako by nás tím naváděl(i) k předporozumění jejich tvorby jako jakéhosi karnevalového obrácení řádu všedního dne a s tím spojenými společenskými hierarchiemi. Ovšem kromě jisté formy eskapismu se v Hanouskově (a Hájkově) umění neozývají explicitní politické diskuse, snad jen ve formě úniku a celkové únavy z na výkon zaměřeného společenského uspořádání. Přesto dojde v textu k možná trochu překvapivému vysvětlení instalace a aranžmá prací na papíře v podobě připodobnění k “vpádu živlů pod vlivem zpošťákovatění” v odkazu na anarchistického antropologa Davida Graebera. To je sice trochu na hraně interpretačního násilí, ale rozhodně to jinak hutnému dílu vzpírajícímu se jasně formulovanému slovnímu uchopení dodává punc imaginativní angažovanosti, jež je prosta heslovitosti některých tuzemských počinů z kategorie společensky kritického umění.

Připodobňuje k žánrům steampunk a dieselpunk, ovšem jedná-li se o steampunk, tak spíš o nadreálně a anachronické univerzum v duchu crazy komedie Tajemného hradu v Karpatech režiséra Oldřicha Lipského než vážnou videohru Dishonored. Ostatně odkaz na postavu Barona Prášila známou dnešním divákům zejména prostřednictvím “protosteampunkového” tvůrce Karla Zemana se v textu taky objeví v podobě “potrubní pošty barona Prasila”. Dopodrobna líčí vstupní úvahy, které vedly ke zvoleným tvůrčím postupům i výsledným fyzickým výstupům. Činí tak ovšem z velké části vysoce stylizovaným jazykem plným surreálných slovních spojení, v nadsázce volených archaismů i intenzivně vypointovaných emocionálních líčení, kterým se většinou daří vyhmátnout smysl, tedy aniž by květnatý jazyk byl použit na úkor srozumitelného sdělení.

V úvodu zmíněné lokální kontexty mohou také odrážet jakousi “sedlinu”, která na diplomantovi ulpěla přes vedoucího pedagoga prof. Tomáše Vaňka a jeho asistenta Jiřího Skálu. Když čtu Hanouskovo vysvětlení vlastní tvorby a vnímám všechno to para-trampství a kvazi-kutilství, nemohu se ubránit vzpomínkám na Vaňkovy slavné ladovské variace. V testování limitů jazyka i odhalování výstavních infrastruktur jako by společně s Vaňkem zaznívala i Skálůva dlouholetá praxe. Pozoruhodné místo zvolené Hanouskem k prezentaci fyzické části diplomové práce - vrátnice AVU - má svůj smysl zmíněný v těle textu a dotýká se popisované překonané technologie potrubní pošty a analogové organizace prostoru a časového managementu. Zároveň se však na mysl dere hauntologický přízrak tzv. “nenápadné tendence” z nultých let se vším jejím odhalováním a z(ne)průhledňováním výstavní infrastruktury a institucionálního podloží.

Předloženou práci hodnotím pozitivně, jelikož svébytným způsobem spojuje originálně podaný diskurz, zvláštním důraz na rukodělnost a informované zohlednění současných tendencí rezonujících sledovaným výsekem umělecké praxe. Ani nedostatečné vysvětlení některých pojmů nemá vliv na celkovou hodnotu textu.

Návrh klasifikace: výborně (1)